

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYUŞTURUCU MADDE KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARI

The Perceptions of Social Studies Teacher Candidates on the Concept of Drugs

Yusuf ÇELİK¹

Öz

Bu araştırma, Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının uyuşturucu madde kavramını nasıl algılandıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda; Öğretmen adaylarının ilgili kavrama ilişkin geliştirdikleri metaforlar, çizdikleri resim/karikatürler incelenmiştir. Nitel araştırma deseninde tarama modelinde gerçekleştirilmiş olan çalışmada, üçgenleme şeklinde veri toplama uygun olarak nitelendirilen nitel araştırma teknikleri (mecazlar yoluyla veri toplama ve doküman analizi) birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma gurubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 189 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcılardan elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve yorumlanmasında ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği için, çalışmada ulaşılan kavramsal kategorilerin bünyesinde yer alan metaforların, söz konusu kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelenerek, öğrenciler tarafından ilgili kavrama ilişkin oluşturdukları metaforlar, gerekçeleri ve o gerekçeye ve kavrama uygun olarak çizdikleri resim/karikatürler alan uzmanı ile gözden geçirilmiş ve benzer resim/karikatür çizenler, farklı resim/karikatür çizenler ve hiç resim/karikatür çizmeyenler sınıflandırılmıştır. Katılımcılar tarafından 189 metafor geliştirilmiştir. Bu metafor formlarının ayıklama, derleme ve geçerli kabul edilme sonrasında 139 tanesi geçerli kabul edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, katılımcıların çoğunluğunun uyuşturucu madde kavramını “kurtulması zor bir çaresizlik”, “tahribat yaratan ve zarar veren”, “kısa süreli etkisi ile geçici mutluluk veren” ve “bağımlılıktan kaynaklı istem dışı hareket etme” şeklinde algıladıkları görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayları, uyuşturucu madde, metafor, nitel araştırma.

Abstract

This research aims at identifying perception and perspectives of teacher candidates towards “drugs” concept. In this direction, metaphors and pictures/cartoons that teacher candidates’ formed and drew about the concept were examined. In this qualitative study designed in survey model used data research techniques such as collecting data via metaphors, semi-structured interview, and document analysis in triangulation method. Research was carried out at Gazi University Gazi Faculty of Education Social Studies Teacher Education Department in the fall semester 2016-2017 academic year. The working group of the study consisted of 189 1st, 2nd, 3rd and 4th grade teacher candidates who 1st, 2nd, 3rd and 4th grade and voluntarily participated in the research. Content analysis was conducted to analyse and interpret the data of the study. An expert was consulted whether the metaphors used represent the conceptual categories. The data obtained were analyzed by the worker and the expert and the pictures /caricatures drawn by the pre service teachers were divided into three categories namely the ones who draw highly relevant caricatures/pictures, the ones who draw who draw irrelevant caricatures/pictures and the ones who drew no pictures/caricatures. There were 189 metaphors developed by the participants. 139 of them found to be acceptable after a through selection process. Consequently, in this research, most of the participants marked that they perceived “is a dilemma which is very difficult to survive”, “a destructive process”, “compounds which give people short period happiness” and “compounds and which cause uncontrolled movements due to the addition of such drugs”.

Keywords: Social studies, teacher candidates, metaphor, drugs, qualitative study.

¹ Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, celik.yusuf@gazi.edu.tr